

WARSZTAT 6

KONSUMENCI A SPRAWIEDLIWY HANDEL

Czas trwania:

1,5 godziny

Grupa docelowa:

Dorośli i młodzież 15+

Materiały i środki dydaktyczne:

- zdjęcia roślin, rosnących na plantacjach: kawy, herbaty, kakao i mango;
- opakowania lub dobrej jakości zdjęcia produktów ze Sprawiedliwego Handlu: kawy, herbaty, czekolady i mango suszone;
- mapa świata;
- arkusz pomocniczy dla uczestników (patrz załącznik na końcu warsztatu);
- dwie paczki herbaty: ze Sprawiedliwego Handlu i z handlu konwencjonalnego;
- filmy na YouTube:
- karteczki samoprzylepne i tablica lub flipchart z arkuszami papieru.

Cele i założenia

- Przybliżenie uczestnikom informacji na temat wybranych produktów Sprawiedliwego Handlu, takich jak herbata, kawa, czekolada itp., np. o ich pochodzeniu, składzie i jakości;
- Przybliżenie uczestnikom zasad Sprawiedliwego Handlu.
- Pomoc w zrozumieniu korzyści, jakie producentom i ich społecznościom w krajach ubogich zapewnia Sprawiedliwy Handel.

PRZEBIEG SPOTKANIA

1. Skąd pochodzi kawa, herbata i kakao? 20 minut

Rozdaj uczestnikom powielone arkusze z załącznika 1. Poproś ich, by dopasowali zamieszczone w arkuszu zdjęcia roślin uprawnych do pochodzących z nich produktów, których próbki (zdjęcia) przyniosłeś na spotkanie, a następnie by wskazali na mapie kraje ich pochodzenia.

Następnie niech obliczą podział zysku z jednego kilograma kawy oraz jednej filiżanki kawy, ustalając przeciętne znane sobie ceny, pomiędzy rolników a supermarket i kawiarnię (x groszy/złoty oraz procent dla rolnika, dla supermarketu i dla kawiarni), używając arkusza z ceną kawy. Zakładamy, że rolnik w Etiopii za 1 kg ziarna kawy dobrego gatunku otrzymuje ok. 8,50 zł.

Dyskusja

Dlaczego niektóre produkty, używane przez nas na co dzień, pochodzą z odległych krajów?

W którym miejscu tańcza dostawczego uzyskiwana jest największa wartość dodana?

Dlaczego zysk jest dzielony w ten sposób?

Jakie są tego konsekwencje?

2. Badanie produktów Sprawiedliwego Handlu: 20 minut

Daj uczestnikom do obejrzenia paczki herbaty ze Sprawiedliwego Handlu i z handlu konwencjonalnego. Poproś ich o zanotowanie, jakie informacje o produktach można znaleźć na opakowaniach (np. rodzaj herbaty, skąd pochodzi, kto ją uprawiał, jaka jest jej jakość, co się dzieje z zyskami itd.).

Następnie poproś o wskazanie, czym się różnią oba produkty, oraz o wyszukanie informacji, które dotyczą wyłącznie produktów Sprawiedliwego Handlu.

Dyskusja

Co z punktu widzenia konsumenta sprawia, że produkty Sprawiedliwego Handlu są atrakcyjne?

Dlaczego kwestie etyczne są ważne dla niektórych konsumentów?

Jakie inne czynniki wpływają na konsumentów przy wyborze produktu w sklepie?

3. Oglądamy filmy: 25 minut

Obejrzyjcie wspólnie poniższe filmy na YouTube. Poproś uczestników, aby zwrócili uwagę, jakie korzyści przyniósł Sprawiedliwy Handel producentom oraz ich społecznościom.

0 Sprawiedliwym Handlu opowiada Mallamma Yalawar z Indii (2:11):

www.youtube.com/watch?v=1IKRI-Ojpf4

0 Sprawiedliwym Handlu opowiada Meera Bhattarai z Nepalu (3:07):

www.youtube.com/watch?v=vWW2Hw_T6jc

0 Sprawiedliwym Handlu opowiada Shah Abdus Salam z Bangladeszu (2:54):

www.youtube.com/watch?v=6LiGAql07Fc

0 Sprawiedliwym Handlu opowiada S.C. Mittal z Indii (2:46):

www.youtube.com/watch?v=hZPnevHipcg

Zachęć grupę do dyskusji na temat filmów i poproś, aby określili pięć korzyści, które przyniósł producentom Sprawiedliwy Handel. Poproś o określenie najważniejszej korzyści i uzasadnienie tego wyboru. Następnie poproś uczestników, by i oni odpowiedzieli na pytania, jakie postawiono bohaterom filmów:

Czym jest dla Ciebie Sprawiedliwy Handel?

Dlaczego ważne jest, aby chronić środowisko naturalne?

W jaki sposób zmiany klimatu wpływają na Twoją społeczność?

Gdybyś mógł porozmawiać z członkiem Parlamentu Europejskiego, co byś mu powiedział na ten temat?

4. Ruchoma debata na temat Sprawiedliwego Handlu: 20 minut

Aby podsumować zdobytą wiedzę, grupa będzie uczestniczyć w ruchomym głosowaniu. Ustal, że jeden koniec sali oznacza „Zgadzam się”, a drugi - „Nie zgadzam się”. Powiedz, że będziesz czytać zdania podawane pod głosowanie, a uczestnicy mają wybrać miejsce w skali od „Zgadzam się” do „Nie zgadzam się”. Jeśli są niezdecydowani, zostają na środku sali. Oto przykłady (możesz też opracować własne):

Obecnie w Polsce ludzie za bardzo martwią się o swoje pieniądze, żeby przejmować się producentami w odległych krajach.

Producenci mają prawo do uczciwej zapłaty za produkty, które uprawiają.

Personelowi w zakładach gastronomicznych nie jest potrzebna wiedza, skąd pochodzą poszczególne produkty i jak są one wytwarzane.

Produkty Sprawiedliwego Handlu w menu tworzą pozytywną atmosferę w kawiarni.

Poproś kilku uczestników o wyjaśnienie, dlaczego wybrali takie, a nie inne miejsce na sali. Po wystąpieniu wypowiedzi spytaj, czy ktoś zmienił swoją opinię i chce zmienić miejsce.

Dyskusja

Możesz zachęcić uczestników do formułowania własnych zagadnień, które zostaną wykorzystane w kolejnych rundach ruchomej debaty.

5. Podsumowanie: 5 minut

Daj każdemu uczestnikowi 2 karteczki samoprzylepne i poproś ich o zapisanie jednej rzeczy, jakiej się nauczyli, i jednej rzeczy, którą odtąd będą robić. Poproś, aby przykleili karteczki do tablicy i zapoznali się z kartkami innych uczestników, zanim opuszczą salę.

Zadanie dla grupy po zakończeniu warsztatu

Zachęć uczestników, aby nakręcili własne krótkie filmy, adresowane do posłów, senatorów oraz członków Parlamentu Europejskiego, w których zawrą swoje wypowiedzi, wzorowane na filmach obejrzanych w trakcie warsztatu.

Następnie takie filmy mogą zamieścić na YouTube i zawiadomić adresatów wypowiedzi o ich umiejscowieniu, albo też wystać za pośrednictwem poczty elektronicznej bezpośrednio na adresy biur poselskich i senatorskich (adresy są dostępne w internecie).

Podobną akcję można adresować np. do:

- Rady Miasta, w której planuje się rozpoczęcie kampanii Miasta przyjaznego dla Sprawiedliwego Handlu, lub w której taka kampania już trwa;
- wybranych sieci handlowych, w których nie ma produktów Sprawiedliwego Handlu.

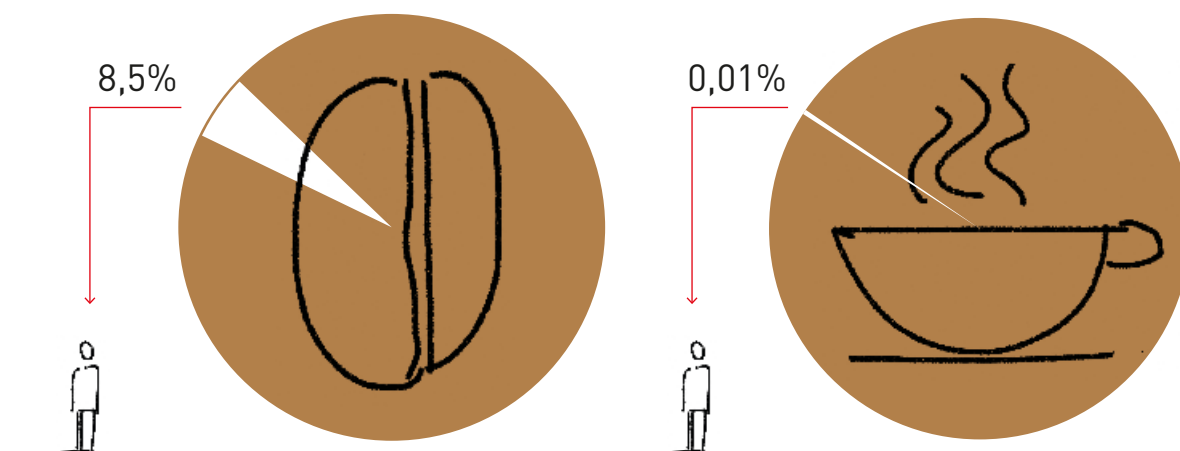
Po wykonaniu zadania grupa może spotkać się ponownie za jakiś czas w celu prezentacji nakręconych filmów, wspólnego ich omówienia oraz przedstawienia reakcji adresatów.

POMOCE DLA PROWADZĄCEGO

1. Ceny kawy

Poniższe zestawienie ukazuje różnicę pomiędzy ceną, jaką otrzymuje rolnik, a ceną, jaką płacimy w Europie za dany produkt, i ukazuje, jak zmienia się cena kawy w łańcuchu dostawczym, zanim dotrze do nas.

- Rolnik w Etiopii dostaje równowartość 8,50 zł za 1 kg ziarna kawy arabki dobrej jakości.*
- Supermarket sprzedaje ją w cenie ok. 100 zł za 1 kg;
- Rolnik dostaje 8,5% ceny z supermarketu.*
- Kawiarnia sprzedaje filiżankę kawy (7 g surowca) za ok. 6 zł, co daje ok. 860 zł za 1 kg;
- Rolnik dostaje 0,01% ceny z kawiarni.*

* Dane te są szacunkowe i mogą się różnić od aktualnych cen ze względu na częste i duże zmiany cen na rynkach światowych, a także różne ceny detaliczne w różnych punktach sprzedaży i za różne marki kawy.